

facta est mulier, & sicut panes evangelici. Non inficiamur tamen quin cibi, & humores in carnem, & sanguinem transeant; sed non in veritatem humane nature, quæ sola in resurrectione erit; reliqua vero caro in quam cibi transeunt, tamquam superflua in resurrectione deponetur quæ tamen ciborum, aliarumque rerum fomentis coalescit.

DIVISIO TEXTUS.

Postquam determinavit lapsum humane nature quantum ad peccatum primorum parentum, in parte ista incipit determinare, quomodo natura humana vitata est in posteris; & dividitur in partes duas. In prima determinat de peccato quod à primis parentibus in posteros eorum transivit per carnis originem, scilicet de peccato originali. In secunda determinat de peccato quod transivit in posteros per imitationem operis, scilicet de peccato actuali, xxxiv. dist. Post prædicta, de peccato actuali diligenti indagine quadam consideranda sunt. Prima dividitur in duas. In prima determinat de peccato originali, ostendendo, an sit, & quid sit. In secunda determinat quasdam conditiones ejus, xxxi. distinct. Nunc superest investigare, qualiter peccatum à patribus traducatur in filios. Prima dividitur in duas. In prima determinat de peccato originali secundum veritatem; in secunda excludit quasdam objectiones, quibus peccati originalis traductio impugnatur, ibi: Quod ergo ait, per inobedientiam unius multi constituti sunt peccatores, eo sensu dictum esse intelligendum est, quia ex inobedientia Adæ... processit originale peccatum. Prima dividitur in duas. In prima ostendit aliquod peccatum à primis parentibus in posteros transire; in secunda inquirunt, quid sit illud, ibi: Hic primo videndum est, quod fuit illud peccatum. Et dividitur in partes duas. In prima inquirunt, an sit peccatum actuale, vel non, quod dicit Apostolus per unum hominem in mundum intravisse: ostendens quod est peccatum originale, & non actuale. In secunda iterato inquirunt, quid sit illud originale peccatum, ibi: Quod diligenter investigandum est quid sit. Circa primum tria facit. Primo movet questionem. Secundo excludit falsam opinionem quorundam, hoc exponentium de peccato actuali tantum, ibi: Quibusdam placuit de peccato actuali Adæ illud accipere. Tertio ostendit, hoc intelligi de originali peccato; ibi: Et est illud peccatum originale. Quod diligenter investigandum est quid sit. Hic inquirunt, quid sit peccatum originale; & dividitur in partes duas. In prima inquirunt, quid sit secundum genus moris; in secunda, quid sit secundum genus nature, ibi: Nunc superest videre quid sit ipsum originale peccatum. Circa primum duo facit. Primo ponit quorundam opinionem, qui peccatum originale reatum tantum esse dicebant, & non culpam. Secundo ostendit peccatum originale culpam esse, ibi: Sed quod originale peccatum culpa sit, pluribus Sanctorum testimonis edocetur. Quod ergo ait, per inobedientiam unius multi constituti sunt peccatores, eo sensu dictum esse intelligendum est, quia ex inobedientia Adæ... processit originale peccatum. Hic excludit objectiones peccatum originale impugnantes; & dividitur in duas. In prima excludit objectiones quæ impugnant directe peccatum originale; in secunda excludit objectionem quæ impugnat peccatum originale quantum ad causam ejus, quæ est carnis traductio, ibi: Ad hoc au-

Ex Edit. P. Nicol. (a) In excerptis quibusdam inter ejus opera recensitis, quæ tamen ejus non sunt, nempe in illis quæ incipiunt, *Litet eunctorum*. Sic autem vere ipse dissimili sensu epist. cxxii. *Mors malum non est; sola jus æquum est generis humani*. & Lib. VI. natur. Qq. in ipso fine Lib. *Mors natura lex.*

tem quod diximus, in Adam fuisse omnes homines, quidam verborum sectatores sic objiciunt. Circa primum duo facit. Primo excludit objectionem Pelagii ex auctoritate procedentem; secundo excludit objectiones duas Juliani, qui ratiocinando originale peccatum impugnabat: quarum prima incipit, ibi: Unde Augustinus Juliano hæretico... respondens aperte asserit: peccatum originale ex voluntate Adæ processisse.

Ad hoc autem quod diximus in Adam fuisse omnes homines, quidam verborum sectatores sic objiciunt. Hic excludit objectiones eorum qui peccatum originale impugnant ex parte causæ ejus, quæ est carnis traductio ex uno, in quo omnes materialiter fuerunt; & circa hoc tria facit. Primo movet objectionem; secundo ponit responsum, ibi: Quibus responderi potest; tertio ponit responsum confirmationem, ibi: Quod vero nihil extrinsecum in humani corporis naturam transeat, Veritas in Evangelio significat.

QUESTIO I.

HIC est duplex questio. Prima de peccato originali. Secunda de traductioe carnis, Circa primum quarantur tria.

Primo. An pro peccato primorum parentum in nos isti defectus devenerunt quos sentimus, sicut, necessitas moriendi, & hujusmodi, per modum quo pena consequitur culpam.

Secundo. Utrum defectus aliquis ex primis parentibus in nos devenire potuerit qui rationem culpæ habeat.

Tertio. Supposito quod sic, quaritur, quid sit originalis culpa, quæ à parentibus contrahitur.

ARTICULUS I.

Utrum defectus quos sentimus, sint nobis quasi pena pro peccato primi hominis.

1. AD primum sic proceditur. Videtur quod defectus quos sentimus, non sint nobis quasi pena pro peccato primi hominis inflicta. Sicut enim dicit Seneca (a) ad Lucil. cap. ix. *Mors est hominis natura, non pena*. Inter omnes autem defectus mors major est: unde & finis terribilium à Philosopho in III. Ethicor. dicitur. Ergo nec etiam alii defectus pænæ deberent dici, qui naturam humanam consequuntur.

2. Præterea. Quæcumque inveniuntur in aliquibus ex eisdem principiis creata, secundum rationem unam in illis inveniuntur, cum ex unitate principiorum pendeat unitas rei. Sed mors, fames, sitis, & hujusmodi inveniuntur ex eisdem principiis in homine ex quibus in aliis animalibus, scilicet ex pugna contrariorum, ex quibus corpus componitur. Cum igitur in aliis animalibus non sint sub ratione pænæ, nec in homine tamquam pænæ erunt.

3. Præterea. Non magis peccavit homo quam Angelus, immo minus; ut supra dictum est XXI. dis-

distinct. Sed Angelus per peccatum nihil amisit de bonis naturalibus sibi collatis; ut Dionysius. iv. de divin. Nom. dicit. Ergo nec homo. Si igitur de natura hominis esset ut corpus suum esset incorruptibile, & impassibile hoc per peccatum non amisisset. Cum igitur amisit, videtur quod non fuerit nature, sed gratiæ. Ergo & privatio horum non sicut pænâ naturam consequitur, sed sicut naturalis defectus.

4. Præterea. Omnis virtus naturaliter tendit in suum objectum. Sed virtutis concupiscibilis objectum est delectabile secundum sensum. Ergo quod concupiscibilis moveatur in illud, hoc non est pænâ, sed hominis natura: & similiter de irascibili, & de pliiis viribus. Sed ex hoc causatur pugna virium inferiorum ad superiores quod unaquæque virtus in suum objectum movetur. Videtur ergo quod hujusmodi pugna sit naturalis homini, & non pænâ ejus, sicut dicitur.

5. Præterea. Nulli dicitur esse pænâ, si non attingat ad illud quod vires nature suæ excedit; sicut quod homo non potest volare, non est sibi pænâ. Sed perungere ad videndum Deum in sua essentia, omnes vires humane nature excedit: alias homo ex naturalibus in illud venire posset. Ergo nec carentia visionis divinæ pænâ hominis dici debet; & ita nihil eorum quæ pænâ esse dicuntur primi peccati, rationem pænæ habere videntur.

6. Sed contra. Omnis passio involuntaria pænâ est. Sed mors est passio maxime involuntaria, adeo quod nec senectus voluntatem non moriendi. Petro abstulerit, ut Joan. ult. in Glossa (b) dicitur. Ergo mors, & alia hujusmodi sunt pænæ.

7. Præterea. Ut Philosophus dicit in II. de Anima text. xxvi. actus proprius fit in propria materia: unde oportet perfectionem perfectibili proportionatam esse. Sed anima rationalis, quæ est perfectio corporis humani, secundum suam naturam incorruptibile est. Ergo & corpus humanum naturaliter incorruptibile est. Si ergo corrumpitur, hoc erit per defectum nature; & ita erit pænâ.

8. Præterea. Potentius non vincitur à minus potenti: quia agens est nobilior patiente, ut Philosophus in III. de Anima text. xix. dicit. Sed corpus humanum est nobilior aliis inanimatis corporibus. Si ergo ab eis patitur, hoc erit per infirmitatem nature ejus. Infirmitas autem, & defectus ejus quod secundum naturam in homine est, pænâ est. Ergo passibilitas à talibus corporibus est in homine quasi pænâ.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod ea quæ sunt ad finem, disponuntur secundum necessitatem finis, ut ex II. Physic. text. lxxviii. patet. Finis autem ad quem homo ordinatus est, est ultra facultatem nature creatæ, scilicet beatitudo, quæ in visione Dei consistit: soli enim Deo hoc connaturale est, ut ex dictis in xxi. dist. patet. Unde oportuit naturam humanam taliter institui, ut non solum haberet illud quod sibi ex principiis naturalibus debebatur, sed etiam aliquid ultra, per quod facile in finem perveniret. Et quia ultimo fini amore inherere non poterat, nec ad ipsum tenendum pervenire, nisi per supremam partem suam, quæ est mens, & intellectus, seu ratio,

In II. Sent. Tom. II. non mirum est si dicitur.

(1) Vulgata: *Pulvis es, et in pulverem reverteris*. Ex Edit. P. Nicol. (b) Ex Augustino ipso sumpta tract. cxxiii. in Joan. sub finem super illud à Christo dictum Petro Joan. xxi. *Cum senueris, extends manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo non vis* (c) Non sic expresse tamen, sed æquivalenter.

in qua imago Dei insignita est; ideo ut illa pars in Deum tenderet, subjectæ sunt sibi vires inferiores, ut nihil in eis accidere posset quod mentem retineret, & impediret ab itinere in Deum; & pari ratione corpus hoc modo dispositum est, ut nulla passio in eo accidere posset per quam mentis contemplatio impediretur. Et quia hæc omnia ex ordine ad finem, ut dictum est homini inerant; ideo facta deordinatione à fine per peccatum, hæc omnia in natura humana esse desierte, & relictus est homo in illis tantum bonis quæ eum ex naturalibus principiis consequuntur. Et hoc expresse Dionysius dicit in II. cap. cælesti. Hier. sic inquit: *Proprium autem principium habens homo in generationibus corruptibilibus, merito ad principium consequentem ductus est finem; id est, hoc ex peccato meruit ut cum ex principiis suis, ex quibus compositus est, sibi corruptio deberetur; reduceretur, per peccatum ad talem finem qui suis principiis congrueret; & hoc accipitur ex hoc quod dictum est, Genes. III. 19. (1) Terra es, et in terram ibis: sicut anima.*

Secundum hoc ergo dico, quod isti defectus; posunt ad naturam humanam dupliciter comparari: vel ad eam, secundum quod in principiis naturalibus suis tantum consideratur; & sic proculdubio non sunt pænæ ejus, sed naturales defectus; sicut etiam esse ex nihilo, vel indigere conservatione, est defectus quidam naturalis omnem creaturam consequens, & nulli est pænâ: vel ad eam, prout instituta est; & sic proculdubio pænâ sunt sibi; quia etiam ex privatione ejus quod gratis alicui conceditur, postquam concessum est, puniri dicitur aliquis.

Ad primum ergo dicendum, quod Seneca, & alii Philosophi consideraverunt naturam humanam secundum ea quæ ex principiis suis naturalibus ipsam consequuntur: statum enim illum primæ conditionis scire non potuerunt, quem non nisi fides tenet; & ideo de morte non nisi sicut de naturali defectu locuti sunt; quamvis etiam naturalis defectus aliquo modo pænâ dici possit.

Ad secundum dicendum, quod alia animalia non sunt ordinata in finem qui facultatem naturalem ipsorum excedat; & ideo in illis tantum bonis creata sunt quæ eis ex principiis naturalibus debentur: unde non est similis ratio de homine, & de aliis animalibus.

Ad tertium dicendum, quod bona naturalia debentur dupliciter. Vel prout sunt in se considerata, secundum quod nature debentur ex propriis principiis; & sic nec homo, nec Angelus per peccatum aliquid naturalium amisit, vel in aliquo diminuitus est: quia Dionysius etiam integra data naturalia in Angelis peccantibus permanere, dicit, iv. cap. de div. Nom. Vel secundum quod ordinantur in finem ultimum; & hoc modo in utroque bona naturalia diminuta sunt quidem, non penitus amissa, in quantum uterque factus est minus habilis, & magis distans à finis consecutione; & propter hoc etiam homo gratuitis spoliatus dicitur, & in naturalibus vulneratus, Luc. ix. in Glossa. (c)

Ad quartum dicendum, quod quodcumque multa conveniunt ad constitutionem alicujus, alicui eorum potest aliquid secundum se convenire naturaliter secundum naturam propriam, & aliquid convenit sibi secundum naturam totius; sicut patet de Oo 2

(1) Vulgata: *Pulvis es, et in pulverem reverteris*. Ex Edit. P. Nicol. (b) Ex Augustino ipso sumpta tract. cxxiii. in Joan. sub finem super illud à Christo dictum Petro Joan. xxi. *Cum senueris, extends manus tuas, et alius te cinget, et ducet quo non vis* (c) Non sic expresse tamen, sed æquivalenter.

elementis in mixtionem corporis venientibus. Secundum hoc ergo dico, quod vis concupiscibilis naturale habet hoc ut in delectabile secundum sensum tendat; sed secundum quod est vis concupiscibilis humana, habet ulterius ut tendat in suum obiectum secundum regimen rationis: & ideo quod in suum obiectum tendat irrefrenate, hoc non est naturale sibi in quantum est humana, sed magis contra naturam eius in quantum hujusmodi: & secundum hoc rationem poenae habere potest, maxime considerata natura humana, secundum quod tota est sub regimine rationis, ut in prima conditione fuit.

Ad quintum dicendum, quod quamvis natura humana per se non possit in visionem Dei pertinere, potest tamen ad eam pervenire cum adiutorio gratiae, & ex se habet habilitatem ut in illam perveniat; & similiter etiam ex his quae sibi gratis in prima conditione collata fuere, majorem habilitatem habebat; cuius habilitatis diminutio, poena est hominis, si ad institutionem eius referatur: & sic carentia divinae visionis poena dicitur, secundum quod non nominat negationem tantum, sed etiam privationem quamdam cum quadam obnoxietate, ut supra dictum est.

Et quia aliae rationes videntur concludere, quod etiam humanae naturae in suis principiis consideratae isti defectus sint poena, ideo ad eas etiam respondendum est.

Dicendum ergo ad sextum, quod involuntariorum illa tantum rationem poenae habent quae sunt voluntati subiectibilia: voluntas enim non tantum est possibile, sed etiam impossibile: & ideo si alicui sit involuntarium illud quod potestati voluntatis non subiacet, non propter hoc rationem poenae habet; sicut quod aliquis est brevis nimis in statura, vel aliquid hujusmodi: & hoc modo mors, & alia hujusmodi involuntaria sunt.

Ad septimum dicendum, quod inter animam & corpus oportet esse proportionem, sicut potentiae ad actum, non autem sicut convenientium in eadem natura, seu proprietate: non enim oportet quod si anima est sine quantitate, etiam corpus sit hujusmodi: similiter non oportet quod si anima est incorruptibilis naturaliter, corpus etiam hujusmodi sit.

Ad octavum dicendum, quod quamvis corpus hominis simpliciter nobilior sit corpore ignis urentis, vel ferri secantis, in quantum est nobiliori forma perfectum; nihil tamen prohibet illa corpora nobiliora esse secundum quid, in quantum scilicet hoc habent in actu quod corpus humanum habet in potentia, ut caliditatem, vel aliquid hujusmodi.

ARTICULUS II.

Utrum aliquis defectus veniens in nos per originem, habeat rationem culpae.

I. 2. q. LXXXI. a. 1. & de mal. q. IV. a. 1. & IV. cont. Gent. cap. L. LI. & LII.

1. **A**d secundum sic proceditur. Videtur quod nullus defectus in nos per originem veniens, rationem culpae habere possit. Ex hoc enim aliquid culpabile vituperabile est, si malum sit, quod est in potestate eius qui de hoc culpatur: non enim vituperamus nisi ex his quae in nobis sunt, ut Philosophus in III. Ethic. cap. XI. dicit. Sed illud quod

per originem trahitur, non potest esse in potestate eius qui illud originaliter trahit. Ergo impossibile est quod aliquid per originem tractum rationem culpae habeat.

2. Praeterea. Secundum Augustinum (a) omne peccatum est voluntarium, adeo quod si non est voluntarium, non est peccatum. Sed illud quod per originem trahitur, non potest esse voluntarium: quia actus voluntatis originem volentis non praedit. Ergo impossibile est aliquid per originem tractum, esse peccatum, vel culpam.

3. Praeterea. Nullum accidens potest traduci, nisi subiectum suum traducatur. Sed subiectum culpae est anima rationalis: quae cum non sit ex traduce, ut supra dist. XVII. quaest. 11. art. 1. probatum est, videtur quod nec aliquid per originem tractum rationem culpae habere possit.

4. Si dicatur, quod traducitur peccatum per traductionem seminis; contra. Nihil dat alteri, vel efficit in altero quod ipsum non habet. Sed semen non potest esse subiectum infectionis culpae. Ergo nec ex eo culpa in animam devenire potest.

5. Praeterea. Nobilior non patitur a minus nobili. Sed anima est nobilior corpore. Ergo corpus non potest agere in animam, inficiendo ipsam.

6. Praeterea. Injustum est ut culpa patris in filium redundet, & quod filius pro patre puniatur. Sed si ex hoc quod Adam peccavit, in omnes culpa redundaret originaliter, sequeretur filium pro transgressione patris puniri. Ergo hoc divinae justitiae non competit.

Sed contra. Ad Ephes. 11. 3. dicit Apostolus: *Etiam natura filii irae.* Sed nullus est filius irae, nisi per hoc quod culpam habet. Ergo homo ex ipsa nativitate culpam contrahit.

Praeterea. Sicut dicit Anselmus, de concept. virg. & peccato orig. cap. 1. homo si perstitisset, justitiam originalem in qua creatus est, in filios profunderet. Sed sicut se habet justus ad justos, ita & peccator ad peccatores. Ergo etiam quia peccavit, culpam suam in alios generando transfudit.

S O L U T I O.

Respondeo dicendum, quod circa hanc materiam duplex error tangitur in littera. Unus est eorum qui simpliciter peccatum originale negabant, sicut error Juliani, & Pelagii: & hic error veritatem fidei non consonat: quia sacramentorum necessitatem, & redemptionis tollit, quae contra servitutem peccati, in qua nascimur, ordinata sunt. Alius est error eorum qui peccatum originale nomine concedentes, secundum rem negabant, dicentes, in puero nato nullam culpam esse, sed solum obligationem ad poenam: & hoc manifeste justitiae divinae repugnat, ut scilicet aliquis obligetur ad poenam qui culpam non habet, cum poena juste non nisi culpae debeatur. Et ideo his evitatis, simpliciter concedendum est, etiam culpam per originem trahi ex parentibus vitiat in pueris natis: quod qualiter sit, investigandum est.

Sciendum est igitur, quod haec tria, defectus, malum, & culpa, ex superadditione se habent. Defectus enim simplicem negationem alicujus boni importat. Sed malum nomen privationis est: unde carentia alicujus, etiam si non sit natum habere, defectus potest dici; sed non potest dici malum, nisi

sit defectus eius boni quod natum est haberi: unde carentia vitae in lapide potest dici defectus, sed non malum; homini vero mors est & defectus, & malum. (1) Culpa autem super hoc addit rationem voluntarii: ex hoc enim aliquis culpatur quod deficit in eo quod per suam voluntatem habere potuit. Unde oportet quod secundum hoc quod aliquid rationem culpae habet, secundum hoc ratio voluntarii in ipso reperitur. Sicut autem est quoddam bonum quod respicit naturam, & quoddam quod respicit personam, ita etiam est quaedam culpa naturae, & quaedam personae. Unde ad culpam personae requiritur voluntas personae, sicut patet in culpa actuali, quae per actum personae committitur; ac culpam vero naturae non requiritur nisi voluntas in natura illa. Sic ergo dicendum est, quod defectus illius originalis justitiae quae homini in sua creatione collata est, ex voluntate hominis accidit: & sicut illud naturae donum fuit, & fuisset in totam naturam propagatum, homine in justitia persistente; ita etiam & privatio illius boni in totam naturam perducitur, quasi privatio, & vitium naturae: ad idem enim genus privatio & habitus referuntur, & in quolibet homine rationem culpae habet ex hoc quod per voluntatem principii naturae, id est primi hominis, inductus est talis defectus.

Ad primum ergo dicendum, quod peccatum originale, cum non sit vitium personae, ut persona est, sed quasi per accidens, in quantum persona habet talem naturam; ideo non oportet quod sit in potestate hujusmodi personae, hunc defectum habere, vel non habere; sed sufficit quod sit in potestate alicujus qui est in natura illa: quia ex hoc quod habens aliquam naturam peccavit, natura infecta est, & per consequens inficitur in omnibus illis qui ab illo naturam trahunt. Et ideo potest dici culpa naturae, cum aliquis in natura illa subsistens, per voluntatem defectum istum in totam naturam (2) causaverit.

Et per hoc etiam patet responsio ad secundum.

Ad tertium dicendum, quod peccatum originale non traducitur per traductionem sui subiecti, quod est anima rationalis, sed per traductionem seminis: quia ex quo anima patris per peccatum infecta fuit, sequitur etiam inordinatio in corpore, subtracto illo ordine quem natura instituta prius acceperat: & ita etiam ex semine illo generatur corpus tali ordine desitutum: unde & anima quae tali corpori infunditur, deordinationem culpae contrahit ex hoc ipso quod hujusmodi corporis forma efficitur cum oporteat perfectionem perfectibili proportionatam esse: sicut propter aliquam corruptionem seminis contingit non tantum defectus in corpore proli ex illo semine generatae, ut lepra, podagra, vel aliqua hujusmodi infirmitas; sed etiam defectus in anima, ut patet in his qui a nativitate naturaliter sunt stolidi.

Ad quartum dicendum, quod licet semen non habeat in se infectionem culpae in actu, habet tamen in virtute; sicut etiam patet quod ex semine leprosi generatur filius leprosus, quamvis in ipso semine non sit lepra in actu: est enim in semine virtus aliqua deficiens, per cuius defectum contingit defectus leprae in prole. Similiter etiam ex hoc ipso quod in semine est talis dispositio, quae privatur illa impassibilitate, & ordinabilitate ad animam, quam in primo statu corpus humanum habebat, sequitur

(1) Additur in editione Nicolai (quia est carentia eius quod natum est haberi ab homine.)

(2) Al. creaverit.

quod in prole, quae est susceptiva originalis peccati, efficiatur originale peccatum in actu.

Ad quintum dicendum, quod anima non inficitur per infectionem corporis, quasi corpore agente in animam; sed per quamdam collimationem unius ad alterum: quia forma recipitur in materia secundum conditionem ipsius materiae, cum omne quod est in altero, sit in eo per modum recipientis: & ideo ex hoc ipso quod corpus illa virtute privatur qua perfecte erat subiectibile animae, sequitur etiam quod anima illa virtute careat qua perfecte corpus subditum regat: & talis defectus originalis justitiae, culpa est naturae, prout consideratur consequens, ex voluntate alicujus habentis naturam, ex quo natura traducta est.

Ad sextum dicendum, quod injustum esset quod filius pro peccato patris poenam sentiret, nisi etiam peccatum patris in filium transiret; ut iam filius non pro peccato patris, sed pro peccato proprio, quod originaliter trahit, puniatur.

ARTICULUS III.

Utrum originale peccatum sit concupiscentia.

1. **A**d tertium sic proceditur. Videtur quod originale peccatum non sit concupiscentia, ut in littera dicitur. Nihil enim est causa sui ipsius. Sed peccatum originale est causa concupiscentiae, ut patet ex verbis Apostoli Romi. VII. & *Peccatum occasione accepta per mandatum, operatum est in me omnem concupiscentiam.* Ergo peccatum originale non est concupiscentia.

2. Praeterea. Nihil naturalium potest dici peccatum, vel malum. Sed concupiscibilis vis in homine est virtus naturalis. Ergo ipsa non potest dici peccatum originale. Sed ipsa est per quam homo habilis est ad concupiscendum. Ergo concupiscentia qua sumus habiles ad concupiscendum, non est peccatum originale, ut in littera dicitur.

3. Praeterea. Sicut per motum concupiscibilis perturbatur iudicium rationis, ita & per motum irascibilis. Sed peccatum originale consistit in deordinatione ipsius animae, secundum quod inferiora superioribus non obediunt. Ergo non solum concupiscentia, sed simili ratione iracundia peccatum dici debet originale.

4. Praeterea. Defectus qui ex origine trahitur, rationem culpae non habet, ut dictum est, nisi secundum quod ex voluntate habentis naturam consequitur. Sed multi defectus corporales ex voluntate illa consequuntur, ut necessitas moriendi, & hujusmodi. Ergo non solum concupiscentia, sed quodlibet istorum debet dici peccatum originale.

5. Praeterea. Inter alia quae homo per peccatum amisit, etiam scientia illa privatus est qua in primo statu pollebat. Sed defectus scientiae ignorantia dicitur. Ergo ignorantia originale peccatum dici debet, & non solum concupiscentia.

Sed contra est quod dicitur in Glossa Romani. VI. *Non regnet peccatum in vestro mortali corpore, id est, fomes peccati.* Fomes autem peccati concupiscentia est. Ergo peccatum videtur ipsa concupiscentia esse.

Praeterea. Sicut se habet concupiscentia actualis ad actuale peccatum, ita se habet concupiscentia ori-

ginalis ad originale peccatum. Sed concupiscentia actualis est ipsum actuale peccatum. Ergo & concupiscentia quae per originem trahitur, est originale peccatum.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod in quolibet peccato est invenire aliquid (1) quasi formale, & aliquid quasi materiale. Si enim consideremus peccatum actuale, ipsa substantia actus deordinati materialiter in peccato se habet; sed deordinatio a fine, formale in peccato est, quia ex hoc rationem mali praecipue habet: unde dicitur, quod conversio ad bonum commutabile, est ibi sicut materiale, & aversio a bono incommutabili, est sicut formale: & hoc contingit ex hoc quod etiam in actu perfectio virtutis ex ordine ad finem est forma actus. Sicut iterum peccatum actuale consistit in deordinatione actus, ita etiam peccatum originale consistit in deordinatione naturae. Unde oportet quod ipsae (2) vires deordinate, vel deordinatio virtutum, sint sicut materiale in peccato originali; & ipsa deordinatio a fine sit ibi sicut formale. Illa autem pars quae per se nata est conjungi fini, est ipsa voluntas; quae habet ordinem finis omnibus aliis partibus imponere: (3) & ideo destitutum ipsius voluntatis ab illa rectitudine ad finem quam habuit in institutione naturae, in peccato originali formale est: & hoc est privatio originalis iustitiae. Vires autem appetitus sensibilis sunt natae recipere ordinem ad finem ab ipsa voluntate, secundum quod sibi subjectae sunt; & ideo subtractio illius vinculi quo quodammodo sub potestate voluntatis recte detinebantur, materiale in peccato est. Ex hac autem subtractione sequitur quod unaquaeque vis in suum objectum inordinate tendat, concupiscendo illud: & ideo concupiscentia quae habiles sumus ad male concupiscendum, peccatum originale dicitur, quasi materiale in peccato originali existens. Est enim considerare materiale, & formale in actibus moralibus, sicut in rebus artificialibus, in quibus materia de toto praedicatur; ut possit dici: Cultellus est ferrum: & similiter de peccato praedicari potest illud quod est materiale in ipso, & per hunc modum peccatum originale concupiscentia dicitur.

Ad primum ergo dicendum, quod concupiscentia dicitur dupliciter, scilicet ipse actus concupiscendi, & ipsa habilitas ad concupiscendum; & actus ex habilitate causatur: unde non est inconveniens, si peccatum originale, quod concupiscentiam actualem causat, habitualis concupiscentia esse dicitur.

Ad secundum dicendum, quod differt dicere potentem, & habitum: quod enim aliquis sit potens concupiscere, est ex potentia concupiscibili; sed quod sit habilis ad concupiscendum, est ex aliquo habitu, vel ex eo quod per modum habitus se habet. Contingit enim ut etiam privatio aliqua habilitatem quamdam relinquat, in quantum privatur aliquid quod impedimentum praestare posset: & ita dicitur concupiscentia habitualis esse peccatum originale: non quidem vis concupiscibilis, neque iterum aliquis habitus qui aliquid positive dicat; sed ipsa habilitas quae relinquatur in inferioribus viribus ad inordinate concupiscendum, ex hoc quod ab appetitu subtrahitur, reipsum rationis, quo detinebatur ne effragate posset in sua objecta tendere.

(1) Al. quasi formam, & aliquid materiale. (2) Al. vires deordinatio virtutum sint. (3) Al. & tunc.

Ad tertium dicendum, quod concupiscentia non dicitur esse materiale in peccato, secundum quod denominatur a vi concupiscibili, quae contra irascibilem dividitur; sed secundum quod sumitur ab appetitu sensualitatis, qui in utramque vim dividitur, scilicet irascibilem, & concupiscibilem.

Ad quartum dicendum, quod ut in II. Physic. text. LXXXII. dicitur, peccatum contingit in his quae ad finem ordinata sunt, secundum quod a suo deficiunt: & ideo in partibus animae in illis praecipue est peccatum hominis secundum quas homo ordinatur in finem: & quia appetitus est tendens in finem, ideo in appetitu praecipue peccatum consistit. Ad finem autem hominis ordinatur appetitus rationis, qui est voluntas, immediate; appetitus autem sensibiles mediate, in quantum scilicet ordinem finis ex voluntate rationis recipiunt, propter quod dicitur aliquantulum rationi obaudibiles, ut Philosophus dicit in fine I. Eth. cap. XVII. & ideo defectus ordinis in appetitu voluntatis est formale; & completivum originalis peccati, quod est privatio rectitudinis voluntatis, quae inerat secundum originale iustitiam; defectus autem ordinis in appetitu inferiori, est materialiter in peccato se habens; & hoc est concupiscentia, ut dictum est: & ideo nullus alius defectus naturae ex parte rationis, nec ex parte sensibilis partis, originale peccatum dicitur, nisi concupiscentia sicut materiale, & privatio originalis iustitiae sicut formale.

Ex quo patet responsio ad quintum: quia ignorantia non per se respicit voluntatem: unde etiam defectus ille sicut et alii retinent rationem poenae, sed non culpa: & si inveniantur ignorantiam originale peccatum dici, intelligendum est de ignorantia privante illam scientiam quae includitur in originali iustitia: nullus enim est iustus, vel temperatus, qui non sit prudens, ut in VI. Eth. cap. XVII. dicitur: & ad hoc attendens Socrates dixit, omnem virtutein esse scientiam; & omne vitium esse ignorantiam, ut ibidem narratur.

Q U A E S T I O II.

Deinde quaeritur de transfectione carnis a parentibus; per quam originale peccatum trahitur: & circa hoc quaeruntur duo.

Primo. Utrum alimentum in veritatem humanae naturae convertatur.

Secundo. Utrum ex alimento semen decidatur.

A R T I C U L U S I.

Utrum alimentum transeat in veritatem humanae naturae.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod alimentum in veritatem humanae naturae non transeat. Quidquid enim sumptum emittitur, ad veritatem humanae naturae non pertinet, quae semper eadem manet. Sed omne quod per os sumitur, in ventrem vadit, & in secessum emittitur, ut dicitur Matth. xv. Ergo nutrimentum quod per os sumitur, in veritatem humanae naturae non transit.

2. Praeterea. Veritas uniuscuiusque rei est in eo quod secundum speciem est. Illud autem quod per modum nutrimenti advenit, per modum materiae se habet, ut in II. de generat. text. L. dicitur. Sed

caro secundum materiam non fit caro secundum speciem, ut ex I. de generat. text. LXXXIII. patet. Ergo nutrimentum in veritatem humanae naturae non transit.

3. Praeterea. Illud ad veritatem humanae naturae pertinet in quo calor conveniens radicatur. Sed tale humidum, ut Medici dicunt, consumptum non restauratur, ut patet in his qui tertia specie haectica laborant, quae incurabilis est ex eo quod tale humidum non restauratur. Cum igitur omne illud in quod alimentum convertitur, post consumptionem restaurari possit, videtur quod nutrimentum in id quod proprie ad veritatem humanae naturae pertinet, non mutetur.

4. Praeterea. Omne id in quod cibus convertitur, etiam per calorem continuo agentem dissolvitur, ut fluens, & refluens idem iudicetur. Sed non potest esse quod totum quod est in corpore, sit fluens, & refluens, ut probabitur. Ergo oportet aliquid in corpore esse manens in quod alimentum non convertatur. Hoc autem praecipue ad veritatem humanae naturae pertinet. Ergo alimentum in id quod per se est de veritate humanae naturae, non mutatur. Probatio media. Si non esset aliquid permanentis fixum in corpore humano, tunc contingeret quod qualibet pars eius posset evanescere, aliquo alio in eius locum substituto; & per eandem rationem sic contingeret in toto sicut in qualibet eius parte. Contingeret ergo quod de illa materia quae primo fuit in corpore alicujus hominis, nihil in fine remaneret. Sed varietas individui est ex varietate materiae. Ergo non esset unus numero homo in fine vitae, & in principio: quod est absurdum.

5. Praeterea. Nulla virtus naturalis debilitatur multiplicata materia sibi convenienti, sed solum per admixtionem alicujus extranei. Sed virtus conversiva in homine debilitatur in fine vitae: alias homo in infinitum posset augeri, & vivere. Ergo hoc contingit per admixtionem extranei. Sed nihil admiscetur ad materiam illam in qua virtus conversiva prius fundabatur, nisi quod est ex alimento generatum. Ergo hoc quod est ex nutrimento generatum, est extraneum ei in quo veritas naturae fundatur; & sic idem quod prius.

6. Praeterea. Natura facit unumquodque facilius modo quo fieri potest. Deus autem multo ordinatus quam natura operatur. Cum igitur facilius modus augmentandi aliquid sit per multiplicationem materiae quam per conversionem alterius in id quod augetur, videtur quod iste modus divinae providentiae competat, ut scilicet corpus humanum augeatur nullo exteriori in illud transeunte, sed sola eius materia multiplicata; & sic idem quod prius.

7. Praeterea. Ea quae sunt unius speciei, per eandem rationem suam complementum consequuntur. Sed quidam parvuli defuncti in resurrectione perducentur in completam quantitatem, non per additionem nutrimenti, sed per multiplicationem materiae. Ergo etiam hoc modo alii homines in quantitatem completam perducentur; & sic idem quod prius.

Sed contra est, quia secundum Philosophum I. de generat. text. xli. nihil nutrit carnem nisi quod est potentia caro. Sed omne quod est in potentia ad aliquid, mutatur in id per actionem eius quod est in actu. Ergo nutrimentum in illam carnem quae ad veritatem naturae pertinet, transmutatur.

Praeterea. Nutrimentum in principio est dissimi-

(1) Al. hujusmodi nati. (2) Nicolai omittit etiam.

le, sed in fine est simile; cum nihil nisi suo simili nutriatur, & foveatur. Sed illa sunt similia quae eandem formam communicant. Cum igitur veritas naturae a forma sit, videtur quod illud quod nutrit, in fine ad veritatem naturae ipsius nutriti perducatur.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod circa hoc sunt multae opiniones.

Quidam posuerunt, ut in littera Magister sentire videtur, quod illud quod ex parentibus decisum est, est illud solum in quo veritas (1) hominis nati consistit. Hoc autem in majorem quantitatem crescit omnino salvatur; ita quod nihil sibi additur, ut majorem quantitatem recipiat; sed tota quantitas hominis completi per multiplicationem illius materiae efficitur: & hoc tantum esse dicunt quod in resurrectione resurget; reliquum autem quasi superfluum deponetur. Ponunt etiam, alimenti sumptionem necessariam esse, non quidem ad augmentum, ut nutritiva augmentativa deserviat, neque iterum ad restorationem deperditi, sed solum in fomentum caloris naturalis; sicut quando liquefit aurum, admiscetur sibi plumbum, & aurum consumatur, sed solum plumbum. Haec autem positio irrationalis videtur ex duobus, scilicet ex parte eius quod augetur, & ex parte alimenti quod advenit. Non enim potest fieri augmentum, nisi secundum hoc quod materia quae primo est terminata sub parvis dimensionibus, postmodum ad majores dimensiones perducitur. Hoc autem non potest fieri nisi dupliciter. Vel ita quod de materia sit tantum sub magnis dimensionibus quantum sub parvis; & talis mutatio de parvo in magnum necessario fit per rarefactionem: densum enim, & rarum in hoc differunt quod in raro est parum de materia sub magnis dimensionibus, & in denso multum sub parvis, ut ex IV. Physic. text. LXXXIV. patet. Vel ita quod plus de materia sit sub magnis quam sub parvis. Hoc autem non potest contingere, nisi vel quia est materia de novo creata, vel per hoc quod illud quod erat materia alterius corporis, efficitur materia hujus, in hoc illo corpore transmutato. Unde etiam Augustinus super Genes. ad litteram Lib. X. cap. xxvi. circa fin. dicit, quod nihil est absurdius quam putare ullum esse corpus quod manente natura sua quantitate, undique crescat, nisi rareseat; cum nullum fiat augmentum corporis nisi per additionem, vel rarefactionem. Augmentum autem corporis humani constat quod per rarefactionem non fit: nec iterum per additionem materiae de novo creatae, quia materiam omnium simul creavit Deus, ut Sancti dicunt. Restat ergo ut fiat augmentum humani corporis per hoc quod additur materia quae suberat formae alterius corporis, illo corpore in corpus humanum secundum veritatem converso: & hoc est nutrimentum. Nec potest exponi dictum Augustini, ut quidam dicunt, quod Augustinus loquatur secundum communem modum quo res crescunt: quia secundum hoc probatio sua contra Tertullianum nihil valeret, qui ponebat animam crescere, sed nullo modo diminui. Magis autem communis est modus augmenti quo corpus humanum crescit, quam quo anima cresceret: simul enim (2) etiam secundum Tertullianum, crescente corpore, crescit anima. Nec iterum potest dici, sicut dicunt, quod facienda est vis in hoc quod dicitur:

(1) Al. hujusmodi nati. (2) Nicolai omittit etiam.